

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: **N. E.**
státní příslušnost: XXX
t. č. pobyt: XXX
zastoupen Mgr. Martinou Šamlotovou, advokátkou
Milady Horákové 13, 602 00 Brno

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky**
Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti usnesení žalovaného ze dne 26. 6. 2024, č. j. MV-93711-3/OAM-2024,

takto:

- I. Usnesení žalovaného ze dne 26. 6. 2024, č. j. MV-93711-3/OAM-2024, se *ruší* a věc se *vrací* žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je *povinen* zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 6 800 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupkyně žalobce Mgr. Martiny Šamlotové, advokátky se sídlem Milady Horákové 13, 602 00 Brno.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalobce neúspěšně podal svoji celkově již třetí (tedy tzv. další opakovanou) žádost o mezinárodní ochranu. Žalovaný si pro její posouzení opatřil podklady, o které opřel svůj závěr, že v zemi původu žalobce nedošlo k relevantní změně okolností. Žalovaný však s těmito podklady žalobce neseznámil a nedal mu příležitost se k nim vyjádřit. Tím porušil

§ 36 odst. 3 správního řádu, který se i v případě řízení o tzv. další opakované žádosti použije. Z toho důvodu soud usnesení žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

II. Napadené rozhodnutí a související skutkové okolnosti

2. Žalobce podal dne 17. 6. 2024 další opakovanou (celkově třetí) žádost o mezinárodní ochranu v České republice. Žalovaný řízení o ní zastavil usnesením ze dne 26. 6. 2024, č. j. MV-93711-3/OAM-2024 („usnesení žalovaného“). Opřel se o § 11a odst. 3 zákona o azylu. Podle něj platí: „Podal-li cizinec další opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany a nelze-li se s ohledem na předchozí řízení *nebo podstatnou změnu okolností* vztahujících se k možnému pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo k hrozbě vážné újmy podle § 14a důvodně domnívat, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování, že mu hrozí vážná újma nebo že již splňuje důvody pro udělení azylu nebo doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny podle § 13 a 14a, ministerstvo řízení usnesením zastaví. Usnesení o zastavení řízení lze vydat do 10 dnů ode dne podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany.“ [zvýraznil soud].
3. Žalovaný si pro účely posouzení další opakované žádosti opatřil informace o politické a bezpečnostní situaci i stavu dodržování lidských práv v Turecku. Konkrétně vyšel ze dvou informací oddělení zahraničních a evropských záležitostí odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra: (1) *Používání kurdštiny v Turecku* ze dne ze dne 27. 7. 2023, a (2) *Turecko – Bezpečnostní a politická situace v zemi* ze dne 4. 8. 2023. Kromě toho měl ještě k dispozici informaci Ministerstva zahraničních věcí ze dne 16. 1. 2024, č. j. 131150-6/2023-MZV/LPTP.
4. S odkazem na tyto informace žalovaný v odůvodnění svého usnesení dovodil, že se v Turecku od rozhodnutí o předchozí žádosti žalobce o mezinárodní ochranu (tj. od června 2023) nic podstatného nezměnilo. Na jiném místě svého usnesení žalovaný po vyhodnocení uvedených podkladů znovu uzavírá, že v Turecku nedošlo od doby, kdy posuzoval předchozí žádost, k žádné změně, která by mohla představovat skutečnost svědčící ve smyslu § 11a odst. 3 zákona o azylu o tom, že by žalobce mohl čelit pronásledování podle § 12 zákona o azylu nebo skutečně hrozící vážné újmě podle § 14a zákona o azylu.

III. Žaloba a vyjádření žalovaného

5. **Žalobce** kromě meritorních námitek, které se týkají důvodnosti jeho další opakované žádosti, namítá, že ho žalovaný postupem podle § 36 odst. 3 správního řádu neseznámil s podklady pro vydání jeho usnesení. Žalovaný podle obsahu usnesení jako podklad pro jeho vydání shromáždil zprávy o zemi původu. S ohledem na právo žalobce na spravedlivý proces měl povinnost s nimi žalobce seznámit, což neučinil.
6. **Žalovaný** se ve vyjádření k žalobě vyjádřil k meritorním námitkám žalobce. K námitce porušení § 36 odst. 3 správního řádu se výslovně nevyjádřil.

IV. Hodnocení věci soudem

7. Soud se nejprve zabýval námitkou porušení práva žalobce na seznámení se s podklady rozhodnutí. Porušení tohoto práva totiž zakládá natolik závažnou procesní vadu, která je bez dalšího důvodem pro zrušení rozhodnutí správního orgánu. Dochází tím nejenom k porušení obecných procesních předpisů, ale současně k rozporu se zásadami vyjádřenými v čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.
8. Podle § 36 odst. 3 správního řádu platí: „Nestanoví-li zákon jinak, musí být účastníkům před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí; to se

netýká žadatele, pokud se jeho žádosti v plném rozsahu vyhovuje, a účastníka, který se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí vzdal.“

9. Toto ustanovení se *plně* uplatní také v řízení ve věci mezinárodní ochrany. Ustanovení § 9 zákona o azylu, podle kterého se ve věcech mezinárodní ochrany [§ 8 písm. a) zákona o azylu] použije správní řád, totiž použití § 36 odst. 3 správního řádu – na rozdíl od mnoha jiných jeho ustanovení – nevylučuje. Řízení o další opakované žádosti přitom je řízením ve věci mezinárodní ochrany. Zákon o azylu definuje řízení ve věci mezinárodní ochrany jako řízení, jehož výsledkem je rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany [§ 2 odst. 1 písm. c) zákona o azylu]. A rozhodnutím ministerstva ve věci mezinárodní ochrany se rozumí i rozhodnutí o zastavení řízení včetně usnesení o zastavení řízení [§ 2 písm. e) zákona o azylu]. Ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu se tedy i v řízení o další opakované žádosti podle zákona o azylu má použít.
10. Ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu je promítnutím ústavně zaručeného procesního práva vyjádřit se ke všem prováděným důkazům podle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Jde o projev obecné zásady kontradiktornosti (zásady „střetu argumentů“), která se přiměřeně použije i ve správním řízení (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 23. 8. 2007, sp. zn. II. ÚS 262/06, a ze dne 3. 3. 2005, sp. zn. II. ÚS 329/04). Funkcí a účelem těchto ústavních záruk je vytvoření prostoru, ve kterém účastník řízení může účinně uplatňovat námitky a argumenty, které mohou ovlivnit rozhodování orgánu ochrany práv (tj. soudu nebo jiného zákonem stanoveného orgánu ve smyslu čl. 36 odst. 1 *in fine* Listiny základních práv a svobod). S těmito námitkami a argumenty se pak daný orgán musí v rozhodnutí náležitě vypořádat. *Cílem je i prevence toho, aby účastník řízení měl první příležitost vyjádřit se ke konkrétní rozhodné skutečnosti až v opravném prostředku (žalobě), nebo aby dokonce žádnou takovou příležitost nedostal.*
11. Popsané ústavní záruky také brání vzniku překvapivých rozhodnutí. A v neposlední řadě napomáhají tomu, aby rozhodování veřejné moci mělo potřebnou kvalitu. Prostor pro účastníky řízení, aby se vyjádřili k podkladům, na nichž má budoucí rozhodnutí stát, jim totiž umožňuje upozornit na jejich slabá místa. Mohou nabídnout jiný pohled na to, co z podkladů plyne. V jejich kontextu mohou zdůraznit, co vše považují za důležité. Orgánu ochrany práv nic z toho bez podobných tvrzení účastníka řízení nemusí dojít. Jeho rozhodnutí pak nebude tak kvalitní, jak by mohlo a mělo být. Kýžené kvality totiž může dosáhnout jen rozhodnutí, které se poctivě vypořádává s dobrým vyjádřením těch, o jejichž práva jde. Právo vyjádřit se k věci tedy ve skutečnosti napomáhá i orgánům ochrany práv, aby lépe rozhodovaly (srov. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 5. 2023, č. j. 41 Az 4/2023-58; kasační stížnost proti tomuto rozsudku zamítl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 12. 1. 2024, č. j. 5 Azs 120/2023-24).
12. Právo na seznámení s podklady přitom nezahrnuje jen pasivní roli správního orgánu spočívající v tom, že nebude účastníkům řízení v uplatňování tohoto práva bránit. Předpokládá, že správní orgán účastníka řízení *vyzve*, aby se k podkladům rozhodnutí vyjádřil (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 9. 2009, č. j. 9 Azs 33/2009-95). Smyslem tohoto procesního práva je umožnit účastníkovi řízení, aby ve fázi *před vydáním rozhodnutí*, tedy poté, co správní orgán ukončil shromažďování podkladů rozhodnutí, mohl uplatnit své výhrady, resp. učinit procesní návrhy, aby rozhodnutí skutečně vycházelo ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Vzhledem k tomu, že si účastník řízení sám nemůže učinit právně relevantní úsudek o momentu finalizace shromažďování podkladů, musí být z výzvy správního orgánu k seznámení zřejmé, že ukončil shromažďování podkladů a je připravený

ve věci rozhodnout (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2003, č. j. 7 A 112/2002-36, a ze dne 12. 1. 2017, č. j. 5 Azs 229/2016-44).

13. K seznámení žalobce s podklady usnesení žalovaného zde vůbec nedošlo. Žalovaný k tomu žalobce ani nevyzval. Plyne to ze spisu a žalovaný to nepopřel ve vyjádření k žalobě. Ze shromážděných podkladů přitom žalovaný zjistil důležitou okolnost z hlediska podmínek pro zastavení řízení o další opakované žádosti – že v Turecku od jeho předcházejícího rozhodnutí o druhé (opakované) žádosti žalobce nedošlo k *podstatné změně okolností*.
14. Dva ze tří podkladů přitom pochází z doby těsně po vydání předchozího rozhodnutí žalovaného z června 2023 (jeden je z července a druhý ze srpna téhož roku). Žalovaný o další opakované žádosti rozhodoval až na konci června 2024. Byly tu proto myslitelné argumenty, které žalobce mohl proti těmto podkladům na poli kritéria *existence podstatné změny okolností* podle § 11a odst. 3 zákona o azylu vznášet. Myslitelné argumenty pak mohl žalobce vznést i proti zprávě Ministerstva zahraničních věcí (viz rozsudky Krajského soudu v Brně ze dne 31. 5. 2022, č. j. 41 Az 20/2021-39, ve znění opravného usnesení ze dne 18. 10. 2022, č. j. 41 Az 20/2021-52, bod 58, a ze dne 28. 11. 2022, č. j. 41 Az 23/2022-120, bod 177). Soud samozřejmě nepředjímá, že by šlo o důvodné argumenty. Žalovaný by však měl povinnost se s nimi vypořádat, což je – jak soud výše vysvětlil – důležitý cíl § 36 odst. 3 správního řádu. Nejde tu tedy o přepjatý formalismus, pokud soud na dodržení této procesní záruky lpí.
15. Soud si také samozřejmě uvědomuje, že usnesení o zastavení řízení lze vydat do 10 dnů ode dne podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Pak již takové rozhodnutí vydat nelze (srov. obdobně ve vztahu ke lhůtě 90 dnů pro rozhodnutí o zjevné nedůvodnosti žádosti rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 2. 6. 2021, č. j. 41 Az 31/2020-72). V praxi to může být kvůli dodržení záruk plynoucích z § 36 odst. 3 správního řádu náročné splnit. Za použití běžných pravidel doručování (§ 24 zákona o azylu) může nutnost vyzvat žadatele k seznámení se s podklady – včetně poskytnutí přiměřené lhůty, aby se k nim vyjádřil, a následné povinnosti žalovaného vypořádat se ještě s tímto případným vyjádřením v novém rozhodnutí – vést k tomu, že lhůta 10 dní dávno uplyne.
16. Jak ovšem soud uvedl výše, § 9 zákona o azylu použití § 36 odst. 3 správního řádu nevylučuje. Soud tedy nemá odkud dovodit, že se v řízení o další opakované žádosti tato důležitá záruka nemá použít. Taková vůle zákonodárce odnikud neplyne. Podle soudu pak argument, že kvůli nedokonalé zákonné konstrukci nebude žalovaný stíhat zastavovat řízení o dalších opakovaných žádostech, jako důvod pro vyloučení záruk plynoucích z § 36 odst. 3 správního řádu nepostačuje. Jinými slovy nedokonalost zákonné úpravy nemůže jít k tíži jednotlivce.
17. Námitka žalobce týkající se porušení jeho procesního práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí je proto důvodná. Již to samo o sobě je důvodem ke zrušení usnesení žalovaného. Je tedy nadbytečné se věcně zabývat zbylými žalobními námitkami, které se týkají důvodnosti další opakované žádosti žalobce. Bude nejprve nutné, aby žalovaný řádným způsobem vyzval žalobce k seznámení se s podklady, které žalovaný shromáždil, dal mu možnost se k nim vyjádřit, a aby ve světle případného vyjádření žalobce znovu o jeho další opakované žádosti věcně rozhodl.

VI. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

18. Krajský soud posoudil žalobní námitky jako důvodné. Proto zrušil usnesení žalovaného a vrátil mu věc k dalšímu řízení. V něm žalovaného váže právní názor plynoucí z tohoto rozsudku.
19. Žalobce byl ve věci úspěšný, proto mu vzniklo právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Výrokem II. tohoto rozsudku soud uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci do třiceti dnů od právní moci rozsudku náhradu nákladů řízení o žalobě v celkové výši 6 800 Kč. Tuto částku tvoří odměna právní zástupkyně žalobce za dva úkony právní služby – příprava a převzetí věci [§ 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu] a podání žaloby [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Odměna za jeden úkon právní pomoci proto činí 3 100 Kč. K tomu je třeba připočíst paušální náhrady hotových výdajů za dva úkony právní služby ve výši 300 Kč. Zástupkyně žalobce soudu nedoložila, že by byla plátkyní DPH.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není kasační stížnost přípustná [§ 32 odst. 8 písm. a) zákona o azylu].

Brno 19. srpna 2024

Martin Kopa
samosoudce